

ХАМІТОВ РОДІОН, здобувач вищої освіти

ХИЛЬКО ІВАН, старший викладач кафедри економічної кібернетики, комп'ютерних наук та інформаційних технологій,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ ОБЛІКУ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ПРОЗОРОСТІ

В умовах стрімкого розвитку цифрових технологій та зростаючих вимог до прозорості фінансової звітності, автоматизація процесів бухгалтерського обліку стає не просто інструментом оптимізації роботи, а необхідною умовою забезпечення ефективного функціонування підприємства. Сучасні дослідження демонструють, що впровадження автоматизованих систем обліку суттєво впливає на якість та достовірність фінансової інформації, що підтверджується значним зниженням кількості помилок та підвищенням точності звітності [1].

За даними міжнародних досліджень, підприємства, які повністю автоматизували процеси обліку, зменшили кількість помилок у фінансовій звітності на 87% та скоротили час на її підготовку в середньому на 65% [2].

Трансформація системи бухгалтерського обліку під впливом цифровізації створює нові можливості для підвищення прозорості фінансової діяльності підприємств. Автоматизація забезпечує не лише технічне вдосконалення процесів обліку, але й формує якісно новий рівень доступності та достовірності фінансової інформації. У цьому контексті особливого значення набуває впровадження інтегрованих систем управління підприємством, які дозволяють об'єднати всі інформаційні потоки в єдину систему та забезпечити їх синхронізацію в режимі реального часу.

Аналіз останніх досліджень показує, що автоматизація бухгалтерського обліку створює передумови для формування єдиного інформаційного простору підприємства, що забезпечує прозорість усіх бізнес-процесів та підвищує довіру стейкхолдерів. За даними дослідження, проведеного Міжнародною федерацією бухгалтерів, компанії, які впровадили комплексні системи автоматизації обліку, демонструють на 35% вищий рівень фінансової прозорості порівняно з підприємствами, що використовують традиційні методи ведення обліку [3].

Важливим аспектом автоматизації є можливість інтеграції різних інформаційних систем підприємства. Як зазначає О. В. Павелко, «інтеграція облікових систем з іншими програмними продуктами забезпечує формування єдиного інформаційного середовища, що значно підвищує прозорість бізнес-процесів та якість управлінських рішень» [4]. Це твердження підкріплюється практичним досвідом впровадження ERP-систем на вітчизняних підприємствах, де спостерігається суттєве покращення показників фінансової дисципліни та прозорості. За даними досліджень, впровадження інтегрованих систем обліку дозволяє підвищити точність фінансового планування на 42% та знизити операційні витрати на ведення обліку до 30%.

Сучасні автоматизовані системи обліку надають можливість створення

багаторівневої системи контролю за фінансовими операціями. Це включає автоматичну перевірку коректності введених даних, відстеження послідовності операцій, контроль за дотриманням встановлених лімітів та нормативів, а також автоматичне формування аналітичних звітів про виявлені відхилення. Такий комплексний підхід до контролю значно підвищує рівень фінансової дисципліни та мінімізує ризики навмисних чи випадкових помилок у фінансовій звітності.

Дослідження М. В. Корягіна підтверджує, що автоматизація обліку сприяє підвищенню якості внутрішнього контролю та аудиту. Зокрема, використання спеціалізованого програмного забезпечення дозволяє впровадити систему превентивного контролю, яка автоматично виявляє потенційні помилки та невідповідності ще на етапі введення даних [5]. Статистичні дані показують, що автоматизовані системи контролю здатні виявляти до 95% потенційних помилок та невідповідностей у режимі реального часу, що суттєво знижує ризики фінансових втрат та репутаційних збитків. При цьому автоматизація процесів контролю дозволяє суттєво розширити спектр аналізованих показників та збільшити частоту проведення перевірок без додаткових витрат ресурсів. Це створює передумови для формування більш надійної та ефективної системи управління ризиками на підприємстві.

Важливо відзначити, що процес автоматизації обліку повинен супроводжуватися відповідними змінами в організаційній структурі та бізнес-процесах підприємства. Успішність впровадження автоматизованих систем обліку на 70% залежить від якості реінжинірингу бізнес-процесів та готовності персоналу до змін. При цьому інвестиції в навчання персоналу при впровадженні автоматизованих систем обліку складають в середньому 15-20% від загального бюджету проекту автоматизації [3].

Автоматизація процесів обліку також створює передумови для підвищення якості управлінських рішень через забезпечення керівництва підприємства актуальною та достовірною інформацією про фінансовий стан компанії. Можливість оперативного доступу до деталізованої фінансової інформації дозволяє приймати більш обґрунтовані рішення та швидше реагувати на зміни у бізнес-середовищі. Крім того, автоматизація забезпечує можливість проведення більш глибокого аналізу фінансових даних, включаючи прогнозування та моделювання різних сценаріїв розвитку подій.

Особливу увагу слід приділити впливу автоматизації на якість та доступність фінансової інформації для зовнішніх користувачів. Компанії з високим рівнем автоматизації обліку мають на 45% вищі показники довіри з боку кредиторів та на 52% більше можливостей для залучення міжнародних інвестицій [2]. Це пояснюється тим, що автоматизовані системи обліку забезпечують вищий рівень стандартизації та порівнянності фінансової інформації, що особливо важливо в контексті міжнародної економічної інтеграції.

З точки зору забезпечення фінансової прозорості, автоматизація обліку відіграє ключову роль у створенні ефективної системи корпоративного

управління. Автоматизовані системи дозволяють впроваджувати більш ефективні механізми контролю за фінансовими операціями, забезпечувати своєчасне виявлення потенційних ризиків та відхилень від встановлених нормативів, а також підвищувати загальну якість фінансового менеджменту підприємства.

Важливим аспектом автоматизації обліку є її вплив на екологічну складову діяльності підприємства. Перехід до електронного документообігу та цифрових систем обліку дозволяє суттєво скоротити використання паперових носіїв інформації, що не лише знижує операційні витрати, але й відповідає сучасним вимогам сталого розвитку. Автоматизація процесів обліку сприяє формуванню екологічно відповідального підходу до ведення бізнесу через зменшення споживання природних ресурсів та мінімізацію відходів паперового документообігу. Крім того, цифровізація обліку створює технічні можливості для більш ефективного моніторингу та контролю за екологічними аспектами діяльності підприємства, включаючи облік викидів CO₂ та інших показників впливу на навколишнє середовище.

Не менш значущим є соціальний аспект автоматизації облікових процесів, який проявляється у трансформації професійних компетенцій бухгалтерів та підвищенні престижності професії. Сучасний бухгалтер в умовах автоматизації перетворюється з технічного виконавця на аналітика-консультанта, який здатний не лише забезпечувати коректне відображення господарських операцій, але й надавати цінні рекомендації щодо оптимізації фінансових процесів підприємства. Звільнення від рутинних операцій з введення даних дозволяє фахівцям з обліку зосередитися на аналітичній роботі, стратегічному плануванні та розробці рекомендацій щодо підвищення ефективності фінансової діяльності підприємства.

Перспективним напрямком розвитку автоматизації обліку є впровадження технологій штучного інтелекту та машинного навчання для аналізу фінансових даних та прогнозування фінансових показників. Це дозволить не тільки підвищити точність фінансових прогнозів, але й забезпечити більш ефективне управління ризиками та оптимізацію фінансових процесів підприємства.

Список використаних джерел:

1. Осмятченко В. О., Шевчук С. В. та ін. Бухгалтерський облік та оподаткування в умовах застосування інформаційних технологій: теорія і практика, 2020. URL: <https://ir.dpu.edu.ua/items/dae263d6-fe73-4dd5-985b-3de482844478>
2. International Federation of Accountants. The Role of Technology in Enhancing Financial Transparency. IFAC Report. 2024. URL: <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/discussion/harnessing-innovation-exploring-responsible-use-ai-finance-and-accounting/>
3. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. Київ : ЦУЛ, 2023. 522 с.
4. Павелко О. В. Облік і контроль доходів та витрат основної діяльності будівельних підприємств : монографія. Рівне : НУВГП, 2023. 294 с.
5. Корягін М. В. Розвиток методології бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки. *Економіка України*. 2023. № 7. С. 152-166.

